

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Sžso/125/2015
Identifikačné číslo spisu:	5014200276
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5014200276.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: F. A., bytom ul. R., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Bratislava, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 8470-4/2014-BA zo dňa 29. januára 2014, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 29. apríla 2015, č.k. 21Scud/6/2014-47, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 29. apríla 2015, č.k. 21Scud/6/2014-47 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline rozsudkom zo dňa 29. apríla 2015, č.k. 21Scud/6/2014-47, zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 8470-4/2014-BA zo dňa 29. januára 2014 a žalobkyňi náhradu trov konania nepriznal.

Prvostupňovým rozhodnutím č. 700-0158/2011-23 zo dňa 08. septembra 2011 Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava rozhodla tak, že zamestnancovi F. A., nar. XY, bytom R. nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti dňom 01. novembra 2010. Proti tomuto prvostupňovému rozhodnutiu sa odvolala žalobkyňa, pričom rozhodnutím č. 8470-4/2014-BA zo dňa 29.01.2014 žalovaná ako odvolací orgán prvostupňové rozhodnutie zmenila tak, že z výrokovej časti rozhodnutia vypustila text „nevznikla účasť na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v nezamestnanosti“ a doplnila text „nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy“. V ostatnom rozhodnutí potvrdila.

Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Žiline vyplýva, že zamestnávateľovi žalobkyne Grzegorz Jan Maliński - GM CONZULTING s miestom podnikania Buková 22, neskôr Palárikova 76, Čadca, IČO: 45 506 108 dňom 02.06.2012, zaniklo živnostenské oprávnenie v celom rozsahu, pričom zánikom živnostenského oprávnenia zamestnávateľ žalobkyne stratil status zamestnávateľa vymedzený v § 7 zákona č. 461/2003 Z.z., v dôsledku čoho už nemôže realizovať povinnosti, ktoré by ako zamestnávateľ mal v súvislosti s účasťou žalobcu na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení a poistení v

nezamestnanosti aj za obdobie, kedy pracovný pomer u žalobkyne podľa predloženej pracovnej zmluvy mal trvať. Z tohto dôvodu nepovažoval za dôvodné za účastníka konania pribrať označený subjekt, nakoľko len na existujúceho zamestnávateľa žalobcu by sa mohli vzťahovať povinnosti, ktoré má zamestnávateľ v súvislosti s účasťou svojho zamestnanca na nemocenskom poistení, dôchodkovom poistení. Pokiaľ existovali práva a povinnosti v súvislosti s účasťou žalobcu na poistení, tieto práva a povinnosti dňom zániku živnostenského oprávnenia zanikli. Prvostupňový súd ďalej dospel k záveru, že neboli splnené zákonné predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, lebo nebol preukázaný reálny súbeh činností žalobkyne ako SZČO na území Poľskej republiky a zamestnanca na území SR. Uvedené ustanovenie základného nariadenia predpokladá skutočný súbeh dvoch činností (zamestnanie a SZČO vykonávané v dvoch členských štátoch). Len táto skutočnosť môže zakladať postup podľa základného nariadenia a aplikáciu uplatniteľných právnych predpisov príslušného členského štátu. Tak žalobkyňa, ako aj zamestnávateľ, ktorí boli účastníkmi správneho konania, neunesli dôkazné bremeno a správne orgány nepredložili dôkazy, ktoré by spochybnil závery žalovanej a prvostupňového správneho orgánu. Dôkazy, ktoré žalobkyňa predložila, nepreukazujú, že by reálne, v súlade s dohodnutými pracovnými podmienkami od 01. novembra 2010 prácu vykonávala. Podanie a registrácia prihlášky fyzickej osoby do Sociálnej poisťovne nie je dôkazom o skutočnom vzniku pracovného pomeru žalobkyne u zamestnávateľa. Žalobkyňa bola spôsobilá vymedzením skutkových tvrdení a dôkazmi preukázať, aký konkrétny rozsah prác od 01. novembra 2010 pre zamestnávateľa v súlade s dohodnutým druhom práce podľa pracovnej zmluvy vykonávala, mohla uviesť, ktoré práce, v ktorých firmách vykonávala, o aké konkrétne kurzy sa jednalo, s ktorými osobami došla do styku atď. Preto neobstoí tvrdenie žalobkyne, že nemôže predložiť žiadne dôkazy, pretože všetky záznamy o zamestnaní má jej zamestnávateľ.

Rozsudok krajského súdu napadla žalobkyňa včas podaným odvolaním tvrdiac, že vykonávala na Slovensku činnosť ako zamestnanec. Prezentovala slovenským podnikateľom ponuku služieb, poskytovaných zamestnávateľom alebo jeho obchodnými partnermi. Žalobkyňa, vykonávajúc činnosť ako SZČO v jednom členskom štáte a zamestnanec v druhom členskom štáte, by mala podliehať zákonom o sociálnom zabezpečení štátu, v ktorom je zamestnaná na základe pracovnej zmluvy, t.j. slovenskej legislatíve v oblasti sociálneho zabezpečenia. Namietla, že kontrola v sídle zamestnávateľa jej nebola vopred oznámená, správny orgán jej nedoručoval žiadne oznámenia ani výzvy na vyjadrenie sa. Keď žalobkyňi bolo doručené rozhodnutie, využila svoje právo na podanie odvolania a priložila k nemu všetky dokumenty, ktoré mala k dispozícii. Odvolacie konanie trvalo tri roky, čo viedlo k praktickej strate možnosti uplatnenia svojich práv, keď zamestnávateľ ukončil podnikateľskú činnosť. Nemala prístup k obchodným dokumentom zamestnávateľa. Neexistujú právne dôvody na tvrdenie, že potvrdený formulár A1 je jediný doklad potvrdzujúci účasť v systéme sociálneho zabezpečenia určitej krajiny. Jediným dokladom, ktorý má význam pre potvrdenie právneho stavu v situácii žalobkyne, je registračný list FO, ktorý bol vydaný na základe pracovnej zmluvy uzavretej so slovenským zamestnávateľom. Žalobkyňa ďalej tvrdí, že s väčšinou tvrdení krajského súdu nemôže polemizovať, pretože sa vzťahujú na zamestnávateľa GM Konzulting, ktorý zakončil svoju činnosť a žalobkyňa nemá možnosť sa na zamestnávateľa obrátiť so žiadosťou o doplnenie dôkazov. Uvádza, že je poškodenou osobou, riadne plnila svoje pracovné povinnosti a zamestnávateľ zanedbal zákonnú povinnosť platiť poistné na sociálne poistenie. Vzhľadom na uvedené argumenty potom žalobkyňa navrhuje zrušenie rozhodnutia krajského súdu a tiež napadnutého správneho rozhodnutia.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalovaná uviedla, že na aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia musí byť splnených niekoľko podstatných náležitostí, napr. reálny výkon činnosti zamestnanca na území SR. Kontroly uskutočňované sociálnou poisťovňou, nemuseli byť oznamované každému zamestnancovi jednotlivo, nakoľko to z koordinačných nariadení nevyplýva. Zamestnávateľ bol s kontrolou oboznámený a predložil štvrťročné správy o vykonaní práce, ku ktorým boli pripojené vizitky z hotelov a reštaurácií. Predmetné správy však podľa žalovanej nie sú relevantným dokladom preukazujúcim realnosť výkonu práce. Absentuje v nich konkrétnejšie miesto výkonu práce, rozsah prác, ktoré sa mali vykonať ako aj dátum, kedy malo dôjsť k výkonu práce. Ďalšie doklady zamestnávateľ nepredložil ani po následnej výzve. Vychádzajúc z uvedeného potom žalovaná naďalej zastáva právny názor, že na základe kontroly

sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti zamestnancov zamestnávateľa na území Slovenskej republiky. Všetky judikáty, ktoré žalobkyňa spomína vo svojom odvolaní, vychádzajú z toho, že sa činnosť vykonáva a preto ich nie je možné aplikovať na situáciu žalobkyne. K námietke, že registračný list FO, ak nie je určená slovenská legislatíva, prihláška zamestnanca do sociálneho poistenia je právne neúčinná. Sociálna poisťovňa, ústredie listom zo dňa 10. decembra 2013 akceptovala návrh poľskej inštitúcie ZUS zo dňa 10. októbra 2013 na uzatvorenie spoločnej dohody medzi Sociálnou poisťovňou a poľskou inštitúciou ZUS v súlade s čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia, v zmysle ktorej bolo aj žalobkyňi určené poľské zákonodarstvo, ktoré má konečnú platnosť. Vzhľadom na uvedené skutočnosti potom žalovaná navrhuje, aby odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 21Scud/6/2014-47 zo dňa 29. apríla 2015 ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie alebo zmenu.

Ako vyplýva z napadnutého rozhodnutia, žalobkyňa bola vedená v Registri poistencov Sociálnej poisťovne ako zamestnanec zamestnávateľa Grzegorz Jan Maliński - GM CONZULTING od 01. novembra 2010 do 04. decembra 2011. Zamestnávateľ bol zapísaný v živnostenskom registri pod č. 250-29211 a ukončil svoju činnosť dňa 02. júna 2012. Zamestnávateľom teda bola fyzická osoba: U., rod. číslo XY, bytom A..

Podľa § 250 ods. 1 O.s.p. účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (ďalej len „živnostenský zákon“) živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom.

Zánik živnostenského oprávnenia má iba ten dôsledok, že fyzická osoba už nie je oprávnená vykonávať živnosť, nedochádza ním však k zániku povinností fyzickej osoby, ktoré jej vznikli počas prevádzkovania živnosti, vrátane povinností, ktoré takej fyzickej osobe vznikli v spojení so zamestnávaním zamestnancov podľa pracovnej zmluvy. Nedochádza preto ani k zániku zodpovedností, ktoré takej fyzickej osobe ako zamestnávateľovi vznikli podľa predpisov sociálneho poistenia.

U. bol účastníkom správneho konania aj po zániku jeho živnostenského oprávnenia v súlade s § 173 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. ako fyzická osoba, o ktorej právach alebo povinnostiach ustanovených týmto zákonom sa má konať alebo ktorej práva alebo povinnosti ustanovené týmto zákonom môžu byť rozhodnutím správnych orgánov priamo dotknuté, a to najmä vo vzťahu k jeho prípadným odvodovým povinnostiam na sociálne poistenie podľa § 141 ods. 1 a § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., resp. právu na vrátenie poistného zaplateného bez právneho dôvodu podľa § 145 ods. 1 tohto zákona.

Vzhľadom na uvedené je potom potrebné konštatovať, že v dôsledku zániku živnostenského oprávnenia živnostníka Jan Maliński - GM CONZULTING, IČO: 45 506 108, s miestom podnikania Palárikova 76, 022 01 Čadca, resp. do 24. novembra 2011 - 919 10 Buková 22, dňa 02.06.2012 nezanikla spôsobilosť fyzickej osoby U., rod. číslo XY, bytom A. byť účastníkom konania, ani jeho prípadné povinnosti, a preto bolo potrebné konať s ním aj v konaní podľa piatej časti O.s.p. ako s účastníkom správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Krajský súd postupoval nesprávne, keď do konania ako účastníka nepribral U. podľa § 250 ods. 1 veta druhá O.s.p. Odvolací súd preto rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) a ods. 2 O.s.p.

V ďalšom konaní krajský súd priberie do konania U., vec znovu prejedná a rozhodne. V novom

rozhodnutí vo veci znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.